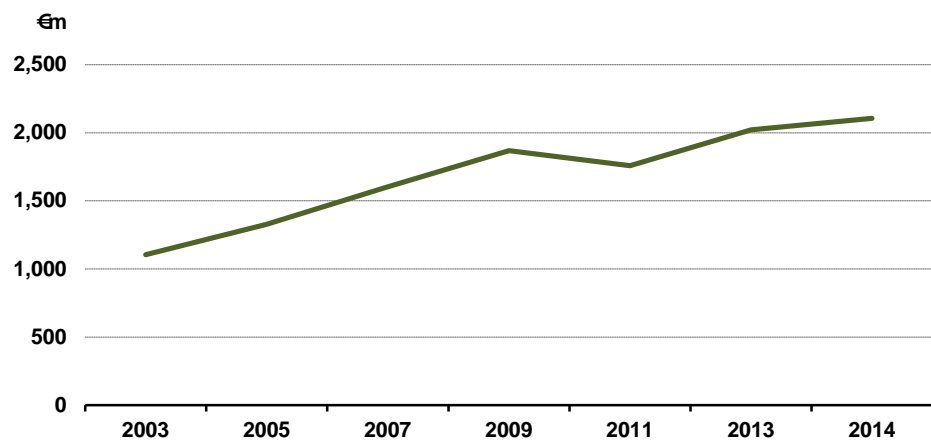

14 An Creidmheas Cánach um Thaighde agus Forbairt

- 14.1** Tugadh creidmheas cánach um thaighde agus forbairt (T&F) isteach faoin Acht Airgeadais, 2004.¹ Is é ráta an chreidmheasa ná 25% den chaiteachas incháilithe agus is féidir le cuideachtaí atá i mbun T&F inmheánach in Éirinn é a éileamh. Cuirtear creidmheas cánach ar fáil freisin i dtaca le caiteachas ar fhoirgnimh agus ar struchtúir a úsáidtear le haghaidh T&F. Is féidir an creidmheas cánach T&F a éileamh de bhreis ar an ngnáth-asbhaint 12.5% i gcomhair na cánach corparáide. Mar sin, is é iomlán an tsochair cánach ná 37.5%.
- 14.2** Tugadh creidmheas cánach iníoctha isteach sa bhliain 2009. D'fhág sé sin sa chás go bhfuil an creidmheas curtha in aghaidh a dhliteanais cánach corparáide ag cuideachta don tréimhse reatha agus do na tréimhsí roimhe agus go bhfuil barrachas fós ann, is ceadmhach don chuideachta sin éileamh a dhéanamh ar na Coimisinéirí Ioncaim (Revenue) an méid atá fágtha a íoc léi ina thrí thráthchuid le himeacht tréimhse 33 mí.
- 14.3** Is é príomhchuspóir an chreidmheasa cánach ná Caiteachas Gnó ar Thaighde agus Fhorbairt (CGTF) a dhreasú.² Tá leagtha amach san fhíor seo a leanas an CGTF ó 2003-2014.

Fíor 14.1 Caiteachas Gnó ar T&F, 2003 go 2014^a

Foinse: An Phríomh-Oifig Staidrimh

Nóta: a Is iad an Phríomh-Oifig Staidrimh agus Forfás a stiúran an Suirbhé CGFT le chéile gach re bliain. Foilsíodh na sonraí is déanaí a bhfuil fáil orthu (a bhaineann le 2013) i mí an Mheithimh 2015. Tá na figiúirí i dtaca leis an mbliain 2014 measta.

1 Alt 33, an tAcht Airgeadais, 2004.

2 Athbhreithniú na Roinne Airgeadais ar an gCreidmheas Cánach um Thaighde agus Forbairt in Éirinn, Deireadh Fómhair 2013.

3 Bearta Déine Taighde agus Forbartha, Caiteachas ar Thaighde agus Forbairt mar chéatadán den Olltáirgeacht Intíre (OTI). Shocraigh Éire 2.5% den Olltáirgeacht Náisiúnta mar sprioc náisiúnta, rud a measadh arb ionann é agus 2.0% den OTI.

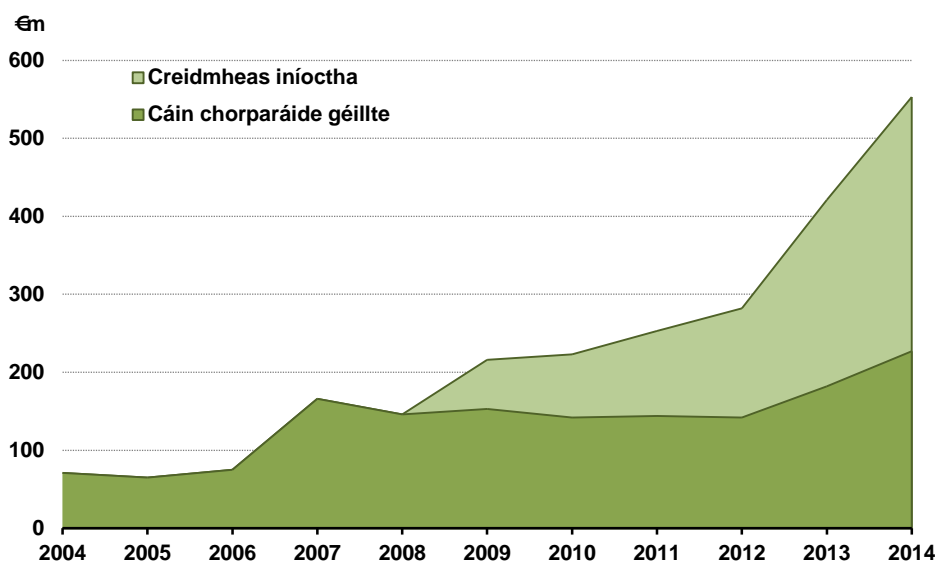
- 14.4** Déantar an suirbhé CGFT i ngach ballstát den Aontas Eorpach. Sa bhliain 2014, ba é an sciar den chaiteachas T&F a rinneadh san earnáil ghnó in Éirinn ar an dara sciar ab airde san AE (73%). Tá leagtha síos i Straitéis AE 2020 cuspóir 3% i gcomhair déine T&F agus tá a spriocanna náisiúnta i gcomhair déine T&F socraithe ag an gcuid is mó de na ballstáit don bhliain 2020.³ B'ionann déine T&F na hÉireann agus 1.55% in 2014, cé gurbh ionann an meán san AE agus 1.95%.

14.5 Tá athbhreithniú déanta sa chaibidil seo

- ar fheidhmiú an chreidmheasa cánach T&F, lena n-áitítear oiread is nach gcomhlíontar coinníollacha na scéime
- ar an gcaoi a bhféadfadh córais agus nósanna imeachta na gCoimisinéirí Ioncaim a fheabhsú chun neamhchomhlíonadh sa réimse seo a bhrath agus a dhíspreagadh.

Costas na Scéime T&F

14.6 Mhéadaigh líon na dtairbhíthe a bhain leas as scéim an chreidmheasa cánach T&F ó 73 cuideachta in 2004 go dtí thart ar 1,600 cuideachta in 2014. Le himeacht na tréimhse céanna, mhéadaigh costas na scéime ó €71 milliún go dtí €553 milliún (féach Fíor 14.2). Níl fáil éasca ar eolas faoi chostas scéim an chreidmheasa cánach T&F ná faoi líon na dtairbhíthe a bhaineann leas aisti. Bhailigh na Coimisinéirí Ioncaim an t-eolas sin le chéile chun críche an iniúchta seo.

Fíor 14.2 Costas na Scéime T&F, 2004 go dtí 2014

Foinse: Oifig na gCoimisinéirí Ioncaim

14.7 Mhéadaigh costas scéim an chreidmheasa cánach T&F, mar chionn den CGTF, ó 12% in 2009 go dtí 26% in 2014.

Teacht chun cinn an chreidmheasa cánach T&F

14.8 Rinneadh córas an chreidmheasa cánach T&F a leasú agus a fheabhsú sa chuid ba mhó de na hAchtanna Airgeadais ó tugadh isteach é (féach Fíor 14.3). I measc na bpríomhathruithe bhí

- méadú ar an ráta faoisimh ó 20% go dtí 25% in 2009
- an chreidmheasa iníoctha a thabhairt isteach
- méadú ar na teorainneacha i ndáil le fochonarthaí
- foráil ‘an eochairfhostaí’ a thabhairt isteach – is ceadmhach do chuideachta cuid dá creidmheas cánach T&F nó iomlán an chreidmheasa a aistriú chuig eochairfhostaí/eochairfhostaithe atá i mbun gníomhaíochtaí T&F

- fáil réidh le riachtanas na bonnbhliana – socraíodh an bhonnbhliain in 2003, rud a d'fhág gur ghá méid an chaiteachais T&F in 2003 a dhealú ón gcaiteachas incháilithe T&F sa bhliain reatha nuair a bhí éileamh á ríomh.¹

Fíor 14.3 Teacht chun cinn an chreidmheasa cánach T&F, 2004 go dtí 2014

An tAcht Airgeadais	Leasú a rinneadh
2004	Tugadh isteach an creidmheas cánach T&F – creidmheas 20% ar chaiteachas T&F a tabhaíodh sa bhliain 2003 (an bhonnbhliain).
2006	<ul style="list-style-type: none"> • Rinneadh cionroinnt de na costais trealaimh agus innealra a bhaineann le T&F incháilithe don chreidmheas cánach. • Ceadaíodh do na Coimisinéirí Ioncaim dul i ndáil chomhairle le saineolaithe lena dhearbhu cibé acu a tabhaíodh an caiteachas éilithe i dtaca le gníomhaíochtaí T&F nó nár tabhaíodh.
2007	<ul style="list-style-type: none"> • Socraíodh an bhonnbhliain ag 2003 go dtí 2009. • Rinneadh leasú ar an bhfaoiseamh ar chaiteachas d'fhoichonraitheoirí (ceadaíodh úsáid tríú páirtithe, faoi réir uasteorainn 10%, rud nach raibh ar fáil ach d'institiúidí tríú leibhéal roimhe sin).
2008	<ul style="list-style-type: none"> • Socraíodh an bhonnbhliain ag 2003 go dtí 2013.
Uimh. 2. 2008	<ul style="list-style-type: none"> • Méadaíodh an ráta faoisimh ó 20% go dtí 25%. • Tugadh isteach an creidmheas iníoctha. • Rinneadh cion den chaiteachas ar fhoirgnimh agus struchtúir ilchineálacha incháilithe don chreidmheas cánach (ar chuntar go n-úsáidtear nach lú ná 35% den fhoirgneamh nó den struchtúr le haghaidh gníomhaíochtaí T&F). • Socraíodh an bhonnbhliain ag 2003 gan chríoch.
2010	<ul style="list-style-type: none"> • Rinneadh leasú ar an gcaiteachas incháilithe sa bhonnbhliain i gcásanna ina ndúnann cuideachta ceann dá hionaid T&F ar bhonn buan.
2011	<ul style="list-style-type: none"> • Cuireadh caiteachas ar shócmhainní doláimhsithe sainithe as an áireamh i leith an chreidmheasa sa chás go raibh an caiteachas sin clúdaithe faoi chóras faoisimh cánach ar leith.
2012	<ul style="list-style-type: none"> • Rinneadh an chéad €100,000 de chaiteachas T&F incháilithe don chreidmheas cánach beag beann ar an gcaiteachas sa bhonnbhliain. • Tugadh isteach foráil an eochairfhostaí.
2013	<ul style="list-style-type: none"> • Rinneadh an chéad €200,000 de chaiteachas T&F incháilithe don chreidmheas cánach beag beann ar an gcaiteachas sa bhonnbhliain (méadaithe ó €100,000 in 2012). • Laghdaíodh na critéir cháilitheachta i ndáil leis an eochairfhostaí go dtí 50% den am oibre ar ghníomhaíochtaí T&F (75% nuair a tugadh isteach in 2012 é).
Uimh. 2. 2013	<ul style="list-style-type: none"> • Rinneadh an chéad €300,000 de chaiteachas T&F incháilithe don chreidmheas cánach beag beann ar an gcaiteachas sa bhonnbhliain (méadaithe ó €200,000 in 2013). • Méadaíodh na teorainneacha seachfhoinsithe.
2014	<ul style="list-style-type: none"> • Fuarthas réir leis an mbonnbhliain le héifeacht ón 1 Eanáir 2015.

Foinse: Anailís arna déanamh ag Oifig an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste

¹ Bhí bonnbhliain rollach i gceist ar an gcéad dul síos, rud a ndéanfaí a nuashonrú gach trí bliana, .i. bonn seasta 2003 i gcomhair an chaiteachais in 2004-2006 agus bonn aon bhliana ina dhiaidh sin – 2004 don bhliain 2007, 2005 don bhliain 2008, agus mar sin de.

14.9

Athbhreithniú ar fheidmiú an chreidmheasa cánach T&F

In 2013, rinne Rannóg Eacnamaíochta agus Fhioscach na Roinne Airgeadais athbhreithniú ar an gcreidmheas cánach T&F. Ba é tátal an athbhreithnithe nár ghá córas an chreidmheasa cánach T&F a leasú ó bhonn

- go n-imríonn sé ról tábhachtach i leith cur ar chumas na hÉireann a sprioc faoi Eoraip 2020 a chomhlíonadh .i. leibhéal caiteachas ar T&F nach lú ná 2.5% den OTN a bhaint amach
- go bhfuil sé ríthábhachtach nuair a dhéanann cuideachtaí éilitheora cinntí infheistíochta maidir le T&F
- go bhfuil sé ag teacht leis an dea-chleachtas idirnáisiúnta a bheag nó a mhór
- go dtuigtear go bhfuil sé ar cheann de ghnéithe ríthábhachtacha chóras cánach corparáide na hÉireann i leith infheistíocht dhíreach eachtrach a mhealladh chun na hÉireann.

Riar an chreidmheasa cánach T&F

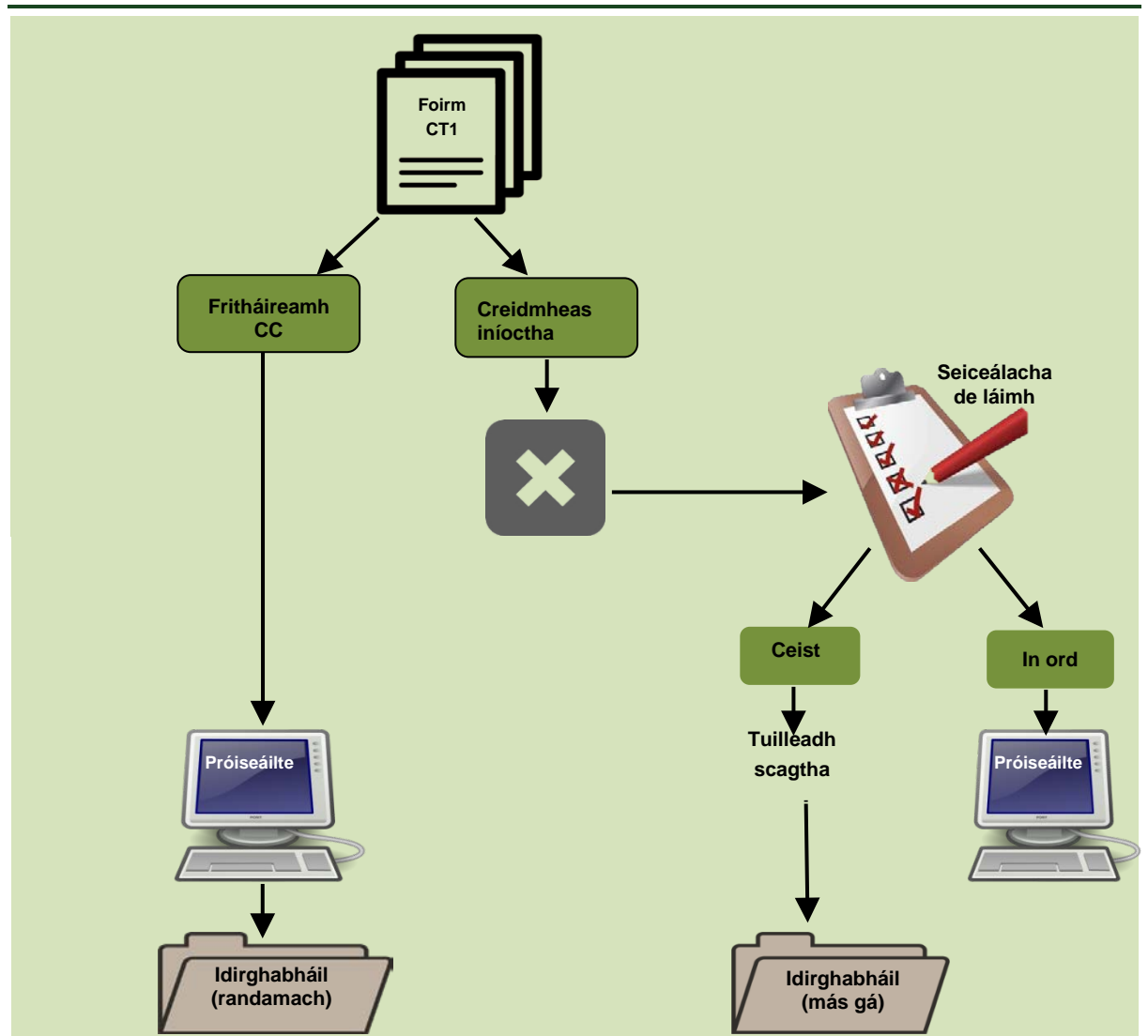
- 14.10** Cuireann cuideachtaí a n-éileamh ar an gcreidmheas cánach T&F faoi bhráid na gCoimisinéirí Ioncaim mar chuid dá dtuairisceán bliantúil cánach corparáide (foirm CT1). Cuirtear an creidmheas cánach in aghaidh an dliteanais cánach corparáide sa tréimhse reatha ar an gcéad dul síos, agus in aghaidh dhliteanas na bliana roimhe ansin. Má bhíonn barrachas fós ann, is ceadmhach don chuideachta é a thabhairt ar aghaidh gan chríoch lena cuid dliteanas cánach corparáide a fhritháireamh amach ansin nó iarraidh ar na Coimisinéirí Ioncaim é a íoc ina thrí thráthchuid mar chreidmheas iníoctha. Bíonn suim iomlán na gcreidmheasanna iníoctha i leith caiteachas T&F in aon tréimhse chuntasaíochta faoi réir teorainn atá leagtha síos i dtreoirlínte na gCoimisinéirí Ioncaim.¹

Éilimh T&F a phróiseáil

- 14.11** Mar atá leagtha amach i bhFíor 14.4, is ann do dhá phróiseas mhalartacha nuair a fhaightear éilimh. Mura bhfuil creidmheas T&F le húsáid ach amháin le dliteanais cánach corparáide a fhritháireamh, déantar é a phróiseáil gan aon seiceálacha a dhéanamh de láimh.

¹ Treoirlínte na gCoimisinéirí Ioncaim maidir leis an gCreidmheas Cánach um Thaighde agus Forbairt, Aibreán 2015.

Fíor 14.4 Éileamh T&F a phróiseáil

Foinse: Oifig an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste

14.12 Nuair a fhaigheann na Coimisinéirí Ioncaim éileamh ar chreidmheas iníoctha, cuirtear ‘stop’ ar an éileamh sin sa ghnáthchúrsa. Gintear mír oibre leis sin, a gcaithfidh cásoibrí de chuid na gCoimisinéirí Ioncaim plé a dhéanamh leis sula ndéantar an íocaíocht a phróiseáil. Chuir na Coimisinéirí Ioncaim in iúl, nuair atá mír oibre le próiseáil, go ndéanann an cásoibrí seiceálacha dearbhaithe áirithe, mar shampla, déanfaidh sé deimhin de go bhfuil gach tuairisceán cothrom le dáta agus nach bhfuil aon idirghabháil chomhlíonta ar bun, déanfaidh sé athbhreithniú ar an ríomh, agus déanfaidh sé an t-éileamh roimhe a sheiceáil (ag brath ar bhliain an éilimh). Ní dhéanann na Coimisinéirí Ioncaim monatóireacht ar thorthaí na seiceálacha dearbhaithe a dhéantar de lámh. Chuir na Coimisinéirí Ioncaim in iúl go leantar leis an ngnáthphróiseáil nuair nach dtagann aon cheist chun solais, agus má thagann (m.sh. iniúchadh), go n-osclaítear idirghabháil agus go ndéantar toradh na hidirghabhála sin a thaifeadh i gcóras bainistithe cás na gCoimisinéirí Ioncaim.¹

Idirghabhálacha na gCoimisinéirí Ioncaim

14.13 Bíonn dhá thástáil i gceist sula ndéanann na Coimisinéirí Ioncaim idirghabháil in éileamh T&F

- tástáil eolaíochta – lena chinntiú go bhfuil na gníomhaíochtaí atá luaithe san éileamh ag teacht leis an míniú reachtúil atá tugtha ar gníomhaíocht T&F
- tástáil chuntasaíochta – lena chinntiú go ndearnadh na costais a tabhaíodh i reachtáil gníomhaíochta incháilithe a rianú i gceart agus gur coinníodh cuntas cruinn orthu.

14.14 Mar chuid den athbhreithniú seo, d’iarramar faisnéis ar na gníomhaíochtaí comhlíonta a rinne na Coimisinéirí Ioncaim ó thaobh T&F de. Tá leagtha amach i bhFíor 14.5 an fhaisnéis a chuir na Coimisinéirí Ioncaim ar fáil dúinn.

Fíor 14.5 Idirghabhálacha T&F na gCoimisinéirí Ioncaim, fáltas agus líon a rinneadh, 2011 go dtí 2015^a

Bliain	Líon na n-idirghabhálacha	Fáltas €000	Meánfháltas san idirghabháil €
2011	26	2,591	99,654
2012	49	5,413	110,469
2013	105	14,483	137,933
2014	162	10,106	62,383
2015	178	13,542	76,079
	520	46,135	

Foinse: Oifig na gCoimisinéirí Ioncaim

Nóta: a Níl fáil ar fhaisnéis faoi na réigiúin ar fad roimh an mbliain 2011.

¹ Tá próiseas roghnaithe cás ag gach ceantar de chuid na gCoimisinéirí Ioncaim le cásanna a scaigh a d’fhéadfadh a bheith oiriúnach d’idirghabháil chomhlíonta.

14.15 Bhailigh na Coimisinéirí Ioncaim an fhaisnéis atá i bhFíor 14.5 le chéile chun críche an iniúchta seo. Toisc go ndéanann na Coimisinéirí Ioncaim iomlán na cánach breise a fhaightear mar thoradh ar iniúchtaí faoin gcáin ábhartha, .i. an cháin ioncaim, an cháin chorparáide, srl, ní rabhthas in ann figiúirí a chur ar fáil faoin bhfáltas is cúis le héilimh ar an gcreidmheas cánach T&F. Tá san áireamh san fháltas atá luaite i bhFíor 14.5 fáltas ó chánacha eile amhail an CBL, an cháin ioncaim, srl. Chuir na Coimisinéirí Ioncaim in iúl go ndéantar gach idirghabháil T&F a thaifeadadh go lárnach ó tugadh isteach an córas bainistithe cás i mí Iúil 2015. Déanann an córas sin sainaitheint na gcásanna idirghabhála T&F níos éasca. Bíodh sin mar atá, caithefear anailís a dhéanamh ar bhonn cás ar chás le sainaitheint a dhéanamh ar an bhfáltas T&F ar leith.

Torthaí an athbhreithnithe

14.16 Mar chuid den athbhreithniú seo, breathnaíodh ar 17 gcás a raibh baint de shaghas éigin acu le fáltas T&F a cuireadh i gcrích in 2015.

Fáltas ó idirghabhálacha

14.17 B'ionann an fáltas ó na 17 gcás a roghnaíodh mar chuid den athbhreithniú agus €8.8 milliún le bailiú nó le forchúiteamh – bhain €8.4 milliún (95%) den tsuim sin le héilimh T&F. Tá leagtha amach i bhFíor 14.6 luach iomlán na n-éileamh T&F a cuireadh faoi bhráid na gCoimisinéirí Ioncaim agus an fáltas ó na hidirghabhálacha a rinneadh ar an sampla cásanna a ndearnadh athbhreithniú air.

Fíor 14.6 Fáltas ón sampla comhad a fuarthas

Réigiún de chuid na gCoimisinéirí Ioncaim	Líon na gcásanna	Iomlán an éilimh T&F €000	Fáltas ón idirghabháil T&F €000	Fáltas mar chion den éileamh %
Rannóg na gCásanna Móra	5	37,704	5,687	15%
Baile Átha Cliath	5	4,190	1,287	31%
Réigiún an Iardheiscirt	3	3,725	781	21%
Réigiún an Oirthir agus an Oirdheiscirt	2	598	598	100%
Réigiún na Teorann, Lár na Tíre, agus an Iarthair	2	160	21	13%
Iomlán	17	46,377	8,374	18%

Foinse: Anailís arna déanamh ag Oifig an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste

14.18 I measc na bpríomhchúiseanna a bhí leis an bhfáltas sna cásanna T&F a ndearnadh athbhreithniú orthu bhí

- fadhbanna leis an mbonnbhliain
- caiteachas neamh-incháilithe a éileamh
- an iomarca costas a éileamh
- cáipéisíocht tacaíochta neamhleor
- cionroinnt mhícheart costas
- creidmheas iníoctha neamhcheadaithe/srianta.

Ús agus pionóis

14.19 As na 17 gcás a ndearnadh athbhreithniú orthu mar chuid den iniúchadh seo, cuireadh ús agus pionóis i bhfeidhm ar an bhfáltais T&F i dtrí cinn de na cásanna. Sna cásanna eile

- ní raibh feidhm ag ús ná pionóis ar an bhfáltais T&F in 11 cheann de na cásanna
- ní raibh feidhm ag pionóis in dhá cheann de na cásanna (cuireadh ús i bhfeidhm)
- ní raibh feidhm ag ús i gceann amháin de na cásanna (cuireadh pionóis i bhfeidhm).

14.20 Tá leagtha amach i bhFíor 14.7 na príomhfhátanna a thug na Coimisinéirí Ioncaim nach raibh feidhm ag ús ná pionóis.

Fíor 14.7 Fátanna nár cuireadh ús ná pionóis i bhfeidhm i gcásanna a ndearnadh athbhreithniú orthu

	Ús	Pionós
Léiriú amhrais ^a	1 chás	1 chás
Suim nach airgead ^b	11 chás	6 chás
Coigeartú teicniúil ^c	—	6 chás
	12 chás	13 chás

Foinse: Oifig na gCoimisinéirí Ioncaim, agus anailís arna déanamh ag Oifig an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste

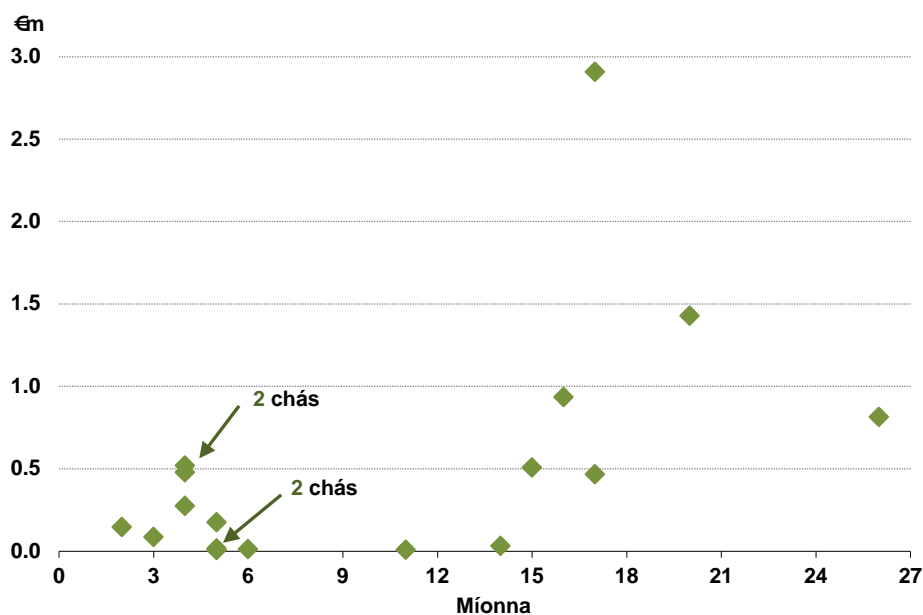
- Nótaí:
- a Is féidir le cáiníocóir atá in amhras faoi chóireáil chánach áirithe léiriú amhrais a chur isteach agus é ag cur a thuairisceáin isteach.
 - b Baineann sé seo le teorainn a chur le caillteanais nó le creidmheasanna iníoctha a choinneáil siar.
 - c Coigeartú ar dhliteanas cánach nó dleachta a eascraíonn as difríochtaí ó thaobh an reachtaíochta a léirmhíniú nó a chur i bhfeidhm. I gcásanna ina bhfuil na Coimisinéirí Ioncaim sásta nach gá ach le coigeartú teicniúil, ní bhíonn feidhm ag pionóis.

Tráthúlacht i leith idirghabhálacha a chur i gcrích

14.21 I gcás na 17 gcás shamplacha a ndearnadh athbhreithniú orthu, bhí éagsúlacht sa mhéid ama a tógadh leis na cásanna a chur i gcrích. Mar atá léirithe i bhFíor 14.8, tugadh 10 gcás chun críche laistigh d'aon bhliain amháin agus tógadh breis is 18 mí le dhá cheann de na cásanna eile a chur i gcrích.

Fíor 14.8 Tráthúlacht i leith idirghabhálacha a chur i gcrích, de réir luacha

Fáltas T&F

Foinse: Anailís arna déanamh ag Oifig an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste

Saineolaithe a fhostú

- 14.22** Tá painéal saineolaithe ag na Coimisinéirí Ioncaim, a théann i ndáil chomhairle leo de réir mar is gá agus an tástáil eolaíochta á déanamh. Tá buiséad láraithe ag na Coimisinéirí Ioncaim le saineolaithe a fhostú chun cabhrú le cásoibrithe agus an tástáil eolaíochta á déanamh acu. In 2015, d'fhostaigh na Coimisinéirí Ioncaim 18 saineolaí, rud a chosain beagáinín ní ba mhó ná €140,000 ar an iomlán.
- 14.23** Luaigh na Coimisinéirí Ioncaim gur féidir le duine dul isteach sa phainéal saineolaithe ag aon am le linn na bliana agus, le dul isteach sa phainéal, nach mór don iarratasóir
- PhD i réimse ábhartha a bheith aige/aici, agus
 - a bheith comhlíontach maidir le cúrsaí cánach.
- 14.24** Ní lorgaíonn na Coimisinéirí Ioncaim cruthúnas ar cháilíochtaí acadúla. Chuir na Coimisinéirí Ioncaim in iúl nach lorgaíonn a leithéid de chruthúnas de bharr go bhfuil an chuid is mó de na hiarratasóirí ina n-acadóirí gníomhacha a bhfuil a gcáilíochtaí foilsithe ag an gcoláiste ábhartha san eolaire acadúil ar a láithreán gréasáin. Ní mór do gach iarratasóir a lámh a chur le dearbhú a léiríonn go bhfuil a chuid cánacha ina gceart.
- 14.25** Is é ceann de na coinníollacha a bhaineann le conarthaí earnála poiblí a bhfuil a luach níos mó ná €10,000 (CBL san áireamh) laistigh d'aon tréimhse 12 mhí ná go gcaithfidh an conraitheoir deimhniú imréiteach cánach a chur ar fáil nó leibhéal sásúil comhlíonta cánach a léiriú. Eisíonn na Coimisinéirí Ioncaim Deimhnithe Imréiteach Cánach agus is ann d'áis fíorúcháin ar líne a chuireann ar chumas trú páirtithe rochtain ar an deimhniú le stádas imréitigh cánach duine aonair nó cuideachta a sheiceáil. Ní féidir rochtain air sin gan cead a fháil ón iarratasóir a bhfuil an deimhniú imréiteach cánach ina sheilbh aige roimh ré.

14.26 In 2015, d'fhostaigh na Coimisinéirí loncaim 5 saineolaithe a fuair ní ba mhó ná €10,000 an duine ar bhonn carnach. Mar chuid den iniúchadh seo, iarradh ar na Coimisinéirí loncaim cruthúnas a thabhairt ar láimh gur deimhníodh stádas cánach na gcúigear saineolaithe sular íocadh ní ba mhó ná €10,000 an duine leo. Cé gur chuir na Coimisinéirí loncaim in iúl gur breathnaíodh ar na sonraí maidir le staid chánach na saineolaithe mar chuid den phróiseas íocaíochta, ní raibh siad in ann an cruthúnas a bhí ag teastáil a chur ar fáil. Luaigh na Coimisinéirí loncaim cé nach raibh deimhniú imréiteach cánach ag roinnt acu, go mbeidís i dteideal cinn, nó cé nach raibh cóip ag na Coimisinéirí loncaim den deimhniú, go raibh ceann i seilbh an cháiniócóra. I gcás na 5 saineolaithe a roghnaíodh, chuir na Coimisinéirí loncaim cóipeanna de na dearbhuithe a shínigh na saineolaithe ar fáil, inar dhearbhaigh siad go raibh a ngnóthaí cánach ina gceart go hiomlán agus go mbeidís amhlaidh ar feadh ré aon chonartha a bhronnfaí.

Conclúidí agus moltaí

14.27 Mhéadaigh costas scéim an chreidmheasa cánach T&F go suntasach ó cuireadh tús léi sa bhliain 2004. In 2014, chosain sí breis is €550 milliún i gcáin chorparáide nár fuarthas agus in íocaíochtaí a rinneadh le cuideachtaí. Is ionann an méid sin agus 26% den chaiteachas gnó ar thaighde agus forbairt don bhliain sin.

Infhaighteacht sonraí

14.28 Níl fáil éasca ar eolas faoi líon na n-idirghabhálacha T&F ná ar an bhfáltas T&F ar leith ó na hidirghabhálacha sin - ní mór a leithéid d'eolas a asbhaint ar bhonn cás ar chás tar éis sainaitheint a dhéanamh ar chás T&F. Chuir na Coimisinéirí loncaim in iúl gur tugadh isteach córas nua bainistithe cás i mí Iúil 2015, rud a chuirfidh ar a gcumas cásanna T&F a aithint níos éasca. Níl aon athrú tagtha ar an gcaoi a ndéantar an fáltas iomlán a thaifeadadh, áfach. Dá mbeadh na Coimisinéirí loncaim in ann sainaitheint a dhéanamh ar líon na n-idirghabhálacha T&F agus ar an bhfáltas a bhaineann le T&F i gcás na n-idirghabhálacha sin, bheadh in ann an leibhéal neamhchomhlíonta a mheas sa réimse seo.

Moladh 14.1

I bhfianaise chostas bliantúil na scéime T&F, a bhíonn ag méadú gach uile bhliain, ba chóir do na Coimisinéirí loncaim a fhiosrú an bhféadfaidís eolas ar an obair chomhlíonta a dhéanann siad ar T&F go sonrach a chur i dtoll a chéile.

Freagra an Oifigigh Cuntasaíochta

Aontaithe. Tá na Coimisinéirí loncaim ag breathnú go gníomhach ar cén chaoi a bhféadfaí eolas ar obair chomhlíonta T&F a chur i dtoll a chéile. Tá Treoirleabhar Cánach agus Dleachta á chur le chéile faoi láthair. Tá machnamh á dhéanamh ar Alt 766 den Acht Comhdhlúite Cánacha, 1997 a dhéanamh sainordaitheach in ionad méid an chreidmheasa a éilítear a laghdú.¹ Má tharlaíonn sé sin, beidh fáil iomlán ar eolas faoin bhfáltas ó idirghabhálacha T&F.

¹ Tá foráil déanta in Alt 766 den Acht Comhdhlúite Cánacha, 1997 do mheicníocht aisghlámtha ar leith trí mheasúnacht Chás IV.

Saineolaithe a fhostú

- 14.29** Baineann na Coimisinéirí loncaim leas as saineolaithe le cabhrú le cásoibrithe agus an tástáil eolaíochta á déanamh acu. Fuair cúigear de na saineolaithe seo breis is €10,000 an duine in 2015. Is é ceann de na coinníollacha a bhaineann le conarthaí eanála poiblí a bhfuil a luach níos mó ná €10,000 (CBL san áireamh) laistigh d'aon tréimhse 12 mhí ná go gcaithfidh an conraitheoir deimhniú imréiteach cánach a chur ar fáil nó leibhéal sásúil comhlíonta cánach a léiriú. Bíodh sin mar atá, níor éirigh leis na Coimisinéirí loncaim cruthúnas a thabhairt ar lámh sna cúig chás seo gur deimhníodh stádas cánach na saineolaithe sula ndearnadh fócaíochtaí a phróiseáil.

Moladh 14.2

Ba chóir do na Coimisinéirí loncaim athbhreithniú a dhéanamh ar na nósanna imeachta atá acu i leith saineolaithe a fhostú agus a chinntiú, sa chás go sáraítear na teorainneacha ábhartha, go gcoinnítear cruthúnas a léiríonn go ndeimhnítear stádas cánach na saineolaithe sula ndéantar na híocaíochtaí ábhartha a phróiseáil.

Freagra an Oifigigh Cuntasaíochta

Aontaithe. Déanfaidh na Coimisinéirí loncaim athbhreithniú ar na nósanna imeachta atá acu i leith saineolaithe a earcú, déanfaidh iad a láidriú, agus cinnteoidh go gcloítear leis na nósanna imeachta imréitigh cánach cuí, go háirithe i gcásanna ina bhfostaítear saineolaithe aonair níos mó ná uair amháin i gcúrsa bliain chánach.

- 14.30** Ní iarrann na Coimisinéirí loncaim cóipeanna de cháilíochtaí ar dhaoine aonair atá ag déanamh iarratais le bheith páirteach i bpainéal na saineolaithe.

Moladh 14.3

Sula gceapfar saineolaí chun an phainéal, ba chóir do na Coimisinéirí loncaim cóip de na cáilíochtaí acadúla a iarraidh ar an duine atá ag déanamh iarratais. Ba chóir do na Coimisinéirí loncaim í sin a choinneáil ar taifead.

Freagra an Oifigigh Cuntasaíochta

Aontaithe. Tá an moladh seo á chur i bhfeidhm i láthair na huair. Chuir na Coimisinéirí loncaim nósanna imeachta nua i bhfeidhm le déanaí, rud a fhágann go n-iarrtar cóip de na cáilíochtaí ábhartha tráth a bhfuil saineolaí á cheapadh. De bharr go mbíodh an chuid is mó de na hiarratasóirí ina n-acadóirí gníomhacha roimhe seo, ní iarradh na Coimisinéirí loncaim cóip de na cáilíochtaí toisc go mbreathnaíodh ar na cáilíochtaí a bhí foilsithe ag an gcoláiste ábhartha san eolaire acadúil ar a láithreán gréasáin.

